

Komentář

Strukturální šetření Vinice 2015 zahrnuje 18 216 pěstitelů vinné révy, kteří byli k 31. červenci 2015 evidováni v Registru vinic. Tito pěstitelé obhospodařovali 17 688,59 ha vinic. Průměrná výměra vinic jednoho pěstitele byla 0,97 ha.

Převážnou většinu pěstitelů vinné révy v České republice tvořily fyzické osoby (17 895 pěstitelů vinné révy, 98,2 % z celkového počtu subjektů). Fyzické osoby hospodařily na 7 840,09 ha vinic (44,3 %) a průměrná výměra jejich vinic byla 0,44 ha. Právnických osob bylo pouze 321, což představuje 1,8 % z celkového počtu pěstitelů vinné révy, ale obhospodařovaly více než polovinu celkové výměry vinic (9 848,50 ha; 55,7 %). Průměrná velikost vinic právnických osob 30,68 ha byla v porovnání s průměrnou výměrou vinic fyzických osob výrazně vyšší.

V České republice převažovali malí pěstitelé vinné révy s výměrou vinic do 1 ha (17 023 subjektů; 93,5 %). Tito pěstitelé s průměrnou velikostí vinic 0,15 ha obhospodařovali 2 629,03 ha, to znamená 14,9 % z celkové výměry vinic. Do velikostní kategorie od 1 ha do 30 ha bylo zařazeno 1 086 pěstitelů (6,0 %) s téměř třetinou výměry vinic (5 277,78 ha; 29,8 %) a průměrnou velikostí vinic 4,86 ha. Největší vinaři s výměrou vinic nad 30 ha (107 subjektů; 0,6 %) obhospodařovali nadpoloviční výměru vinic (9 781,79 ha; 55,3 %) a průměrná velikost jejich vinic dosáhla 91,42 ha.

Z hlediska druhu produkce převažovaly vinice s moštovými odrůdami vinné révy vhodnými k výrobě vín s chráněným označením původu (dále jen CHOP), které zabíraly 17 537,72 ha (99,1 % z celkové výměry vinic). Vinice s moštovými odrůdami vinné révy vhodnými k výrobě vín s chráněným zeměpisným označením (dále jen CHZO) se pěstovaly na 115,48 ha (0,7 %) a ostatní vinice, tedy vinice k produkci vegetativního množitelského materiálu révy, šlechtitelské plochy a genofond, byly zaznamenány na celkové výměře 35,39 ha (0,2 %).

Plodící vinice zaujímaly 16 469,93 ha, tedy převážnou většinu (93,3 %) z celkové výměry vinic s moštovými odrůdami. Ještě neplodící vinice se pěstovaly na 1 183,28 ha, což představovalo 6,7 % z celkové výměry vinic s moštovými odrůdami.

Mezi pěstiteli výrazně převažovala specializace na vinice s produkcí vinných hroznů k výrobě vína s CHOP, do této kategorie bylo zařazeno 17 123 subjektů (94,0 %) s 15 347,84 ha vinic (86,8 % z celkové výměry vinic). Vinice určené výhradně k produkci vinných hroznů vhodných k výrobě vína s CHZO obhospodařovalo 778 vinařů (4,3 %) s výměrou 75,42 ha (0,4 %). Vinice vhodné výhradně pro produkci vinných hroznů určených k výrobě vína s CHOP nebo CHZO mělo 288 subjektů (1,6 %) s výměrou 910,92 ha (5,1 %). Ostatní pěstitelé (27 subjektů; 0,1 %) s výměrou 1 354,40 ha (7,7 %) obhospodařovali vinice určené výhradně k několika druhům produkce nebo k jiné produkci než pro výrobu vína.

Převážná většina vinic (16 688,86 ha; 94,3 %), stejně jako pěstitelů vinné révy (17 619 subjektů; 96,7 %), se nacházela v Jihomoravském kraji. V daleko menší míře se vinná réva pěstovala ve Zlínském kraji, kde 436 pěstitelů obhospodařovalo 342,43 ha vinic (1,9 %), ve Středočeském kraji 73 pěstitelů obhospodařovalo 325,28 ha (1,8 %), v Ústeckém kraji 55 pěstitelů obhospodařovalo 310,50 ha (1,8 %) a v Hlavním městě Praze 12 pěstitelů hospodařilo na 12,43 ha (0,1 %). V ostatních krajích se vinná réva pěstovala pouze okrajově, počet pěstitelů v jednotlivých krajích nepřesahoval 5 subjektů a ani z hlediska výměry nebyli tito pěstitelé významní. Jediným krajem, kde nebyly evidovány žádné vinice, byl Karlovarský kraj.

Bílé odrůdy vinné révy se pěstovaly na 10 347,52 ha vinic a významně přesahovaly polovinu plochy osázené vinnou révou (58,5 %). Modré odrůdy byly vysazené téměř na třetině výměry (5 516,54 ha; 31,2 %) a ostatní odrůdy na desetině výměry (1 824,53 ha; 10,3 %).

Mezi bílé odrůdy s nejvyšší výměrou patřily Veltlínské zelené (1 664,95 ha; 9,4 % z celkové výměry vinic), Müller Thurgau (1 554,78 ha; 8,8 %), Ryzlink rýnský (1 225,64 ha; 6,9 %) a Ryzlink vlašský (1 195,01 ha; 6,8 %). Z modrých odrůd byly nejrozšířenější odrůdy Svatovavřínecké (1 184,45 ha; 6,7 %), Frankovka (1 146,46 ha; 6,5 %) a Zweigeltrebe (771,17 ha; 4,4 %), z ostatních odrůd Rulandské šedé (906,61 ha; 5,1 %).

Více než polovina vinařů pěstovala na svých vinicích odrůdu Veltlínské zelené (10 303 pěstitelů; 56,6 %). Mezi další oblíbené odrůdy, které měla na svých vinicích vysázené téměř polovina pěstitelů, patřily Müller Thurgau (8 779 pěstitelů; 48,2 %) a Svatovavřínecké (8 439 subjektů; 46,3 %).

Ve věkové struktuře vinic převažovaly vinice v plné plodnosti se stářím výsadby od 10 do 29 let. Do této kategorie bylo zařazeno 9 652,37 ha vinic, více než polovina z celkové výměry (54,6 %). Nové výsadby do 2 let stáří byly vysázeny na 1 187,50 ha (6,7 %). Mladé vinice se stářím výsadby od 3 do 9 let se pěstovaly na 1 673,79 ha (9,5 %). Staré výsadby nad 30 let stáří zabíraly téměř třetinu vinic, 5 174,94 ha (29,3 %).

Nejvyšší podíl mladých výsadeb se stářím do 9 let byl ve Středočeském kraji (84,53 ha; 26,0 % z výměry vinic v uvedeném kraji). Nejvýznamnější zastoupení vinic v plné plodnosti se stářím výsadby od 10 do 29 let bylo zaznamenáno v Jihomoravském kraji (9 242,21 ha; 55,4 % z celkové výměry vinic v uvedeném kraji). Nejvyšší podíl vinic v nejstarší věkové kategorii byl zaznamenán v Ústeckém kraji, více než polovina vinic byla zařazena ve věkové kategorii nad 30 let (173,66 ha; 55,9 % výměry vinic v uvedeném kraji).

Odrůdy Rulandské šedé, Chardonnay a Sauvignon měly nejvyšší podíl mladých výsadeb se stářím do 9 let (27,1 %; 20,6 % a 17,9 % z celkové výměry těchto odrůd). Nejvyšší podíl výsadeb v nejstarší věkové kategorii nad 30 let byl zaznamenán u tradičních odrůd vinné révy Svatovavřínecké (57,9 %), Veltlínské zelené (50,9 %), Ryzlink vlašský (48,4 %) a Müller Thurgau (44,5 %).

Porovnání šetření o vinicích 2009 a Vinice 2015

Do šetření o vinicích v roce 2009 nebyli zahrnuti pěstitelé vinné révy s výměrou vinic pod 0,10 ha (viz metodické vysvětlivky). V roce 2015 bylo v této kategorii zaznamenáno 7 581 pěstitelů vinné révy (41,6 % z celkového počtu subjektů), kteří obhospodařovali 504,78 ha (2,9 % z celkové výměry vinic). V následujícím porovnání není velikostní kategorie do 0,1 ha v roce 2015 zahrnuta.

V průběhu pěti let došlo k nárůstu výměry vinic z 16 290,20 ha v roce 2009 na 17 183,81 ha v roce 2015 (+5,5 %). Počet pěstitelů vinné révy naopak poklesl z 10 919 na 10 635 (-2,6 %). Průměrná velikost vinic vzrostla z 1,49 ha v roce 2009 na 1,62 ha v roce 2015 (+8,3 %). Počet pěstitelů i výměra vinic ve velikostní kategorii do 1 ha se snížily shodně o 4,0 %, průměrná velikost 0,22 ha zůstala na stejné úrovni. Ve velikostní kategorii od 1 do 30 ha byl zaznamenán nárůst počtu subjektů i výměry vinic (+11,2 %, resp. +18,3 %), průměrná velikost vinic se zvýšila o 6,5 % na 4,86 ha. V největší velikostní kategorii nad 30 hektarů ubyly 3 subjekty (-2,7 %) a došlo k mírnému nárůstu výměry (+1,7 %). Průměrná velikost vinic v této velikostní kategorii se zvýšila o 4,6 % na 91,42 ha.

Srovnání výsledků obou šetření týkající se výměry vinic podle právních forem pěstitelů vinné révy, velikostních skupin, odrůdové skladby a věkové struktury vinic je uvedeno v tabulkách 10 až 13. Údaje nejsou plně srovnatelné z důvodu použití rozdílné metodiky (viz metodické vysvětlivky).